

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D., a JUDr. Ing. Venduly Sochorové ve věci

žalobce: **T. B.**

zastoupeného advokátem Mgr. Ondřejem Hálou
sídlem Plynářská 671, Kolín

proti

žalovanému: **město Boskovice**
sídlem Masarykovo nám. 4/2, 680 01 Boskovice

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v zákroku strážníků Městské policie Boskovice a použití donucovacích prostředků proti žalobci dne 20. 12. 2021 od 17:40 do 17:45 hod

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se dle svého tvrzení dne 20. 12. 2021 v 15:15 hod dostavil na Městský úřad Boskovice a žádal na odboru sociálních věcí, aby mu umožnili nahlédnout do spisu sp. zn. Pon 166/21. Jeho požadavek vyřizovala vedoucí odboru, jelikož příslušná úřednice, jež měla na starosti tento spis, byla nemocná. Vedoucí odboru žalobci předložila jen část spisu s tím, že zbytek obsahuje utajované informace, které mu zpřístupnit nemůže. V 15:45 ji žalobce požádal, aby o odepření přístupu k části spisu vydala usnesení podle § 38 odst. 5 správního řádu. To vedoucí odboru odmítla. Následná diskuze se žalobcem ohledně toho, zda je povinna usnesení vydat, se protáhla až do skončení úředních hodin v 17:00 hod. Poté, co žalobce odmítl opustit její kancelář s tím, že se k úřednímu úkonu dostavil včas a tento úkon dosud nebyl řádně ukončen, přivolala telefonicky městskou policii.
2. Dva strážníci městské policie žalobce v čase 17:40 až 17:45 hod vyvedli z budovy městského úřadu. Protože se nepodřídil jejich pokynu, aby budovu opustil dobrovolně, použili proti němu hmaty a chvaty, mj. mu bolestivě zkroutili ruku za záda. Posledním z těchto chvatů jeden ze strážníků žalobci pohmoždil palec levé ruky tím, že mu jej otočil proti přirozené poloze. Stalo se to, když mu odtrhával ruku od vnitřního madla vstupních dveří do úřadu, jehož se žalobce držel a dožadoval se, aby s ním strážníci jeli na služebnu sepsat protokol o podání vysvětlení.
3. Žalobou podanou u Krajského soudu v Brně dne 20. 2. 2022 se žalobce domáhá, aby krajský soud prohlásil popsany zásah strážníků městské policie za nezákonný.

II. Argumentace žalobce

4. Žalobce spatřuje nezákonnost zásahu strážníků městské policie v tom, že vůči němu použili donucovací prostředky nad rámec zákonného zmocnění, bez potřebné výzvy a nepřiměřeným způsobem.
5. Pokud jde o zákonné podmínky, podle § 18 odst. 2 zákona o obecní policii, mohou strážníci použít donucovací prostředky pouze k tomu, aby zabránili jednání, jímž je vážně narušován veřejný pořádek. Použit donucovací prostředky při prostém (nikoliv jen vážném) narušení veřejného pořádku může pouze státní policie podle § 53 odst. 1 zákona o Policii ČR. Podle žalobce by navíc v případě zásahu obecní policie mělo jít o jednání násilné povahy, neboť citované ustanovení mluví dále o výtržnosti a rvačce a o bezpečnosti osob a majetku. Žalobce je přesvědčen, že on svým jednáním nenarušoval veřejný pořádek vůbec. A pokud ano – tím, že neuposlechl pokynu úřední osoby – tak rozhodně ne tím způsobem, který má na mysli zákon o obecní policii. Zcela klidně totiž seděl v kanceláři vedoucí odboru sociálních věcí městského úřadu a diskutoval svou záležitost. To, že již skončily úřední hodiny, nehraje roli, neboť jednání započalo ještě v úřední době, konkrétně v 15:15 hod. K tomu dává žalobce příklad odboru dopravy téhož úřadu, kde se často tvoří fronta těsně před koncem úřední doby, ale všechny osoby, které si do 17:00 hod vyzvednou pořadové číslo, jsou ten den obslouženy. Jediný důvod pro zásah, který mu strážníci sdělili, spočíval v tom, že budova městského úřadu se v 17:00 hod zamyká. To však není pravda. Za prvé, Standardy kvality SPOD vydané městským úřadem uvádějí, že provozní doba úřadu končí v pracovní dny v 18:00. A za druhé strážníci sice po vyvedení žalobce dveře uzamkli, ale museli u nich stát a odemykat osobám vcházejícím a vycházejícím ven (např. takovým, které mají na úřadu jednání

mimo úřední dobu). Nakonec nechali strážníci dveře odemčené a vzdělili se za plněním dalších úkolů. Důvod pro zásah byl tedy nejen nedostatečný, ale i smyšlený.

6. Dalším předpokladem pro použití donucovacích prostředků je výzva strážníka obecní policie „jménem zákona“, aby osoba, proti které se chystá zakročit, upustila od protiprávního jednání s výstrahou, že jinak proti ní použije donucovací prostředky (§ 18 odst. 3 zákona o obecní policii). Tuto výzvu strážníci nahradili slovy: „Takže se sbalíme a jdeme!“ Strážníci také nedbali, aby žalobci použitím donucovacích prostředků nezpůsobili újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti protiprávního jednání (§ 18 odst. 5 zákona o obecní policii). O tom svědčí lékařské zprávy, z nichž vyplývá, že žalobce utržil zranění palce při odtrhávání ruky od madla dveří. Žalobce také vyjádřil pochybnosti o tom, že strážníci sepsali o použití donucovacích prostředků úřední záznam, jak jim ukládá § 21 odst. 3 zákona o obecní policii. Nevyloučil, že se tak stalo na služebně bez jeho přítomnosti, navrhl však provést důkaz nejen sepsaným úředním záznamem, ale též výpisem z informačního systému městského úřadu či městské policie s časovým razítkem osvědčujícím dobu vytvoření tohoto dokumentu. Konečně žalobce podotkl, že podle Metodiky Ministerstva vnitra k aplikaci správního řádu v podmínkách činnosti obecní policie ze dne 18. 8. 2017 se má městská policie řídit základními zásadami činnosti správních orgánů. Žalobce označil řadu z nich, jež strážníci v jeho případě porušili, mj. zákaz zneužití pravomoci, povinnost pokusit se smírně odstranit rozpory a zásady přiměřenosti, zdvořilosti, vstřícnosti, rovnosti, nestrannosti a materiální pravdy.
7. Jako důkazy na podporu svých tvrzení předložil žalobce vlastní zvukový záznam o průběhu jednání na Městském úřadu Boskovic a následném zákroku městské policie a tři lékařské zprávy o zranění palce. Dále navrhl soudu provést důkaz záznamy z bezpečnostních kamer z budovy úřadu (1 patro a přízemí), záběry z výstrojových kamer strážníků městské policie a již výše zmíněným úředním záznamem o použití donucovacích prostředků a výpisem z informačního systému městského úřadu či městské policie s časovým razítkem osvědčujícím dobu vytvoření tohoto dokumentu. Krátce před nařízeným jednáním pak navrhl, aby soud předvolal k výslechu jako svědky strážníky Městské policie Boskovic, kteří zásah uskutečnili.

III. Argumentace žalovaného

8. Žalovaný navrhuje podanou žalobou zamítnout. Vysvětlil, že vedoucí odboru odepřela žalobci přístup pouze k písemnostem, které se vedou mimo spis a na něž se právo nahlížet do spisu nevztahuje. I kdyby o tom snad měla povinnost vydat usnesení, nemusí se tak ani podle správního řádu dít bezprostředně na místě s okamžitým předáním usnesení přítomné osobě, ale lze vypracovat usnesení i dodatečně (stane-li se tak bezodkladně). Žalobce si vydání usnesení vynucoval tím, že odmítal cca od 15:15 až do příchodu hlídky městské policie v 17:35 hod opustit kancelář vedoucí odboru. Takovým jednáním podle žalovaného nerespektoval úředníci jako lidskou bytost, její čas a potřeby. Žalobce se domnívá, že jen proto, že je občanem, může úředníky držet jako rukojmí. Služba veřejnosti ovšem není bezbřehá. Přijetí žalobcova postoje by vedlo k odlidštění úředníků a otvíralo možnost nátlaku na ně, aby raději vyhověli nepodloženému požadavku, než aby absolvovali dlouhé přemlouvání osoby, jež po skončení jejich pracovní doby odmítá odejít.
9. Úřad má sice stanovenou delší provozní dobu než jen do 17:00 hod, avšak v té nemusí být každý přijat k jednání. Ke styku úřadu s veřejností jsou určeny úřední hodiny. Tento

institut sice není vymezen zákonem, avšak ustálil se v úřední praxi a vychází z usnesení vlády č. 595/1995, které respektují i samosprávy. Podle něj jsou úřední hodiny v pondělí a středu od 8:00 do 17:00 hod. Z toho vychází i organizační směrnice města Boskovice jako zaměstnavatele č. 2/2018 o využívání pracovní doby a době odpočinku, která v úředních dnech (pondělí a středa) upravuje základní (pevnou) pracovní dobu od 7:45 do 17:00 hod. Vyřízení záležitosti mimo úřední hodiny závisí na ochotě a možnostech toho kterého úředníka. Vedoucí odboru tak zcela oprávněně vyzvala žalobce, aby opustil její kancelář, již v 17:00 hod. Až do 17:35 hod s ním odchod diskutovala a nabízela mu další možnost návštěvy v jiný den, kdy měl předem domluveno nahlížení do jiného spisu. Teprve v 17:35 přistoupila k tomu, že přivolala hlídku městské policie.

10. Pokud jde o zákonné oprávnění hlídky městské policie k použití donucovacích prostředků, žalobce je podle žalovaného vykládá účelově. Pojem „vážené narušování veřejného pořádku“ zužuje jen na jednání násilné povahy, ačkoliv použitý pojem „výtržnost“, z něhož to dovozuje, může zahrnovat i jednání nenásilné povahy. Při tomto výkladu by městská policie nemohla zasahovat preventivním způsobem v mnoha případech nenásilného narušování veřejného pořádku (např. znečišťování veřejného prostranství, rušení nočního klidu, narušování pravidel občanského soužití), ačkoliv jejím úkolem je protiprávním jednáním předcházet. Zároveň je žalobce ochoten celé ustanovení vykládat extenzivně tak, že zahrnuje zásah proti živlům a vyšší moci, ačkoliv zde nejsou uvedeny. Podle žalovaného přitom nelze pod pojem „vážené narušování veřejného pořádku“ zařazovat jen určitá, typově závažná jednání, ale i jednání typově méně závažná s vyšší intenzitou narušení veřejného pořádku. Sem může podle okolností patřit i neuposlechnutí výzvy úřední osoby. Zároveň žalovaný upozornil, že strážník městské policie pracuje v terénu a nemá možnost v klidu a s dostatkem času detailně hodnotit každé jednání, jeho důsledky a promyslet všechny možné scénáře.
11. Konkrétní okolnosti zásahu městské policie shrnul žalovaný tak, že po příchodu strážníků v 17:40 hod jim vedoucí odboru popsala, co se doposud stalo. Strážníci zhodnotili dosavadní délku jednání žalobce i to, že dostal nabídku jiného termínu. Poučili jej, že si může na jednání úřednice podat stížnost. Poté vyslovili jak neformální, tak i formální výzvu, aby jménem zákona opustil kancelář a budovu městského úřadu z důvodu ukončení úředních hodin pro veřejnost, jinak proti němu použijí donucovací prostředky. Žalobce ostentativně překřížil nohy, aby zdůraznil, že spolupracovat nebude. Strážníci poté využili neinvazivních a nenásilných donucovacích prostředků – uchopili žalobce v oblasti ramen a v podpaží, zvedli jej ze židle, umožnili mu vzít si batoh a vyvedli jej z budovy. Se žalobcem jednali vyrovnaně a klidně a ten s nimi šel zcela aktivně a dobrovolně, což dokládá i kamerový záznam z budovy městského úřadu. Použití donucovacích prostředků tak bylo zcela přiměřené okolnostem. Mírný odpor žalobce je patrný až těsně před vstupními dveřmi. Zde se chytil za madlo dveří a odmítal dál pokračovat. Strážníci, jak je patrné z kamerového záznamu, se delší dobu snažili jeho stisk uvolnit, a nakonec se jim to pomocí hmatů podařilo. Nešlo tedy o jeden intenzivní hmat. S ohledem na polohu prstů na madle a jejich nutný pohyb při uvolňování má žalovaný pochybnosti o vzniku a intenzitě žalobcova tvrzeného zranění. Následně hlídka městské policie se žalobcem vedla konverzací, než dveře zavřela a odmítla ho vpustit zpět. Zásah byl i v této poslední části oprávněný a přiměřený, neboť žalobce se během vyvádění z budovy rozhodl klást aktivní odpor a bez použití hmatů by nedosáhli strážníci účelu, pro který donucovací prostředky použili.

12. Žalovaný pro doplnění uvedl, že se žalobcem nyní probíhá přestupkové řízení o přestupku neuposlechnutí výzvy úřední osoby. Žalobce tvrdí, že v jeho případě chybí materiální znak přestupku, protože výzva sama byla nezákonná. Žalovaný však poukazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je u tohoto přestupku společenská škodlivost zpravidla dána již naplněním formálního znaku přestupku, neboť není přípustné, aby se každá osoba volně rozhodovala, zda policistu uposlechně, jen podle své subjektivní úvahy o tom, zda je jeho výzva zákonná (rozsudky čj. 5 As 313/2019 - 28 a čj. 1 As 63/2011 - 90).

IV. Řízení před krajským soudem

13. Žalobce se ve své žalobě dožadoval, aby soud prohlásil za nezákonný jak zákrok městské policie, tak i jemu předcházející jednání vedoucí odboru městského úřadu, která odmítla vydat usnesení o tom, že žalobci odepřela přístup k části správního spisu. Tuto část žaloby projednal soud samostatně pod původní sp. zn. 30 A 25/2022 a odmítl ji usnesením ze dne 19. 5. 2022, čj. 30 A 25/2022 - 27. Žalobce totiž navzdory výzvě a poučení ze strany soudu odmítl svou zásahovou žalobu změnit na žalobu nečinnostní.
14. Věc týkající se zásahu městské policie vyloučil soud k samostatnému řízení usnesením ze dne 28. 2. 2022, čj. 30 A 25/2022 - 14. Usnesením ze dne 21. 3. 2022, čj. 30 A 30/2022 - 15 pak soud žalobci stanovil lhůtu, aby se vyjádřil, zda setrvává na označení žalovaného (Městský úřad Boskovice), přičemž žalobce poučil, že podle názoru soudu je ve sporu pasivně legitimováno město Boskovice jako zřizovatel městské policie. Žalobce podáním ze dne 17. 4. 2022 označení žalovaného takto změnil.
15. Ve věci proběhlo dne 29. 8. 2022 na žádost žalobce ústní jednání podle § 49 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Obě strany při něm setrvaly na svých stanoviscích. Na jednání provedl soud dokazování následujícími důkazními prostředky (v případě listin šlo převážně o listiny účastníkům známe, ty jim proto soud pouze předložil k nahlédnutí podle § 129 odst. 1 *in fine* o. s. ř.):
- a. protokol o žalobcově nahlížení do spisu Městského úřadu Boskovice sp. zn. Pon 166/21 ze dne 20. 12. 2021 se žalobcovými ručně dopsanými důvody pro odmítnutí podpisu (č. l. 9 soudního spisu)
 - b. soupis součástí spisu sp. zn. Pon 166/21 končící datem 7. 3. 2021 (č. l. 56 soudního spisu)
 - c. úřední záznam vedoucí odboru sociálních věcí Městského úřadu Boskovice o celém průběhu žalobcovy návštěvy na úřadě ze dne 20. 12. 2021 (č. l. 26 soudního spisu)
 - d. zvukový záznam průběhu úkonu městské policie ze dne 21. 12. 2021, pořízený žalobcem (č. l. 42 soudního spisu)
 - e. 2x obrazové záznamy z průmyslových kamer z budovy městského úřadu Boskovice ze dne 21. 12. 2021, a to z chodby v 1. patře a z přízemí u vstupních dveří, předložený žalovaným (č. l. 29 soudního spisu)
 - f. úřední záznam o použití donucovacích prostředků ze dne ze dne 21. 12. 2021, předložený žalobcem s tím, že jde o původní dokument, který žalovaný předložil do jeho přestupkového řízení (č. l. 57 soudního spisu)

- g. tentýž úřední záznam o použití donucovacích prostředků ze dne ze dne 21. 12. 2021, s jednou upravenou a jednou doplněnou pasáží, předložený žalovaným v soudním řízení (č. l. 25 soudního spisu)
 - h. 3x lékařské zprávy o zranění žalobcova palce, a to ze dnů 22. 12. 2021, 29. 12. 2021, 12. 1. 2022 (č. l. 10-11 soudního spisu)
 - i. výsledky strážníků Městské policie Boskovice J. T. (služební číslo 2069) a O. A. (služební číslo 1123), zachycené na zvukovém záznamu z jednání soudu
 - j. protokol o ústním projednání žalobcova přestupku ze dne 1. 8. 2022 se záznamem výpovědi strážníka T. ohledně použití donucovacích prostředků na str. 8 protokolu (č. l. 58-66 soudního spisu)
 - k. 3x protokoly o nahlížení do spisů na Městském úřadu v Boskovicích, kdy nahlížení skončilo až po 17:00 hod (č. l. 67-71 soudního spisu)
 - l. část dokumentu Standardy kvality SPOD, interní metodiky odboru sociálních věcí Městského úřadu Boskovice, která pojednává o provozní a pracovní době úřadu (č. l. 72-73 soudního spisu)
16. Návrhu, aby provedl důkaz záběry z výstrojových kamer strážníků městské policie, soud vyhovět nemohl, neboť podle vyjádření žalovaného na jednání soudu takovými kamerami nejsou strážníci městské policie v Boskovicích vybaveni.
17. Důkaz výpisem z informačního systému městského úřadu či městské policie s časovým razítkem osvědčujícím dobu vytvoření úředního záznamu o použití donucovacích prostředků shledal soud nadbytečným. Úřední záznam předložený žalovaným je datován dnem 21. 12. 2022, jeho antedatování považuje soud za nepravděpodobné. A i kdyby byl ve skutečnosti sepsán či doplněn později, nezákonný zásah do žalobcových práv by tato skutečnost sama o sobě podle názoru soudu představovat nemohla, neboť jde o jednostranný úkon strážníků městské policie. Jedná se tedy o ryze formální požadavek, jehož včasné naplnění se práv žalobce nijak bezprostředně nedotýká.
18. Pokud žalobce až při jednání soudu vytýkal žalovanému, že jej strážníci městské policie nelegitimovali ani jinak nezjišťovali jeho totožnost, shledal soud tento žalobní bod opožděným. Jen pro pořádek soud poznamenává, že v této skutečnosti by nezákonný zásah ani jeho indicie nebylo možno spatřovat. Identita žalobce nebyla během zásahu strážníků nijak zpochybněna a nehrála při něm ani žádnou roli.

V. Posouzení věci krajským soudem

19. Žaloba **není důvodná**.

Právní úprava

20. Donucovací prostředky, které může použít strážník městské policie, vypočítává taxativně § 18 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii. Patří sem: „a) *hmaty, chvaty, údery a kopy, b) slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek, c) obušek a jiný úderný prostředek, d) pouta, e) úder služební zbraní, f) hrozba namířenou služební zbraní, g) varovný výstřel ze služební zbraně, h) technický prostředek k zabránění odjezdu vozidla*“.
21. Podmínky pro jejich použití vymezují další odstavce téhož ustanovení (zvýraznění doplněno): „*Donucovací prostředky je strážník oprávněn použít v zájmu ochrany bezpečnosti*“.

jiné osoby nebo své vlastní, majetku nebo k zabránění výtržnosti, rvačce nebo jinému jednání, jímž je vážně narušován veřejný pořádek“ (odst. 2). „Před použitím donucovacích prostředků podle odstavce 1 písm. a) až g) je strážník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání slovy „jménem zákona“ s výstrahou, že bude použito donucovacích prostředků; to neplatí, je-li ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu“ (odst. 3). „O tom, který z donucovacích prostředků použije, rozhoduje strážník podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného zákrokem; přitom použije takového donucovacího prostředku, který je nezbytně nutný k překonání odporu osoby, která se dopouští protiprávního jednání“ (odst. 4). „Strážník je povinen dbát, aby použitím donucovacích prostředků nezpůsobil osobě újmu zřejmě nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti jejího protiprávního jednání“ (odst. 5).

Skutková zjištění

22. Žalobce se dne 20. 12. 2021 po skončení úřední doby v 17:00 hod nacházel v kanceláři vedoucí odboru sociálních věcí Městského úřadu Boskovice. Ta přivolala městskou policii, jejíž strážníci č. 1123 a 2069 se na místo dostavili v 17:40 hod. Z žalobcova zvukového záznamu (čas 2:36:00 – 2:41:24) vyplývá, že vedoucí odboru jim sdělila, že ačkoliv jednání se žalobcem skončilo, ten odmítá odejít z její kanceláře, přestože je po pracovní době. Žalobce poté strážníkům vysvětlil, že již v 15:30 hod, tedy s velkým předstihem před skončením pracovní doby, požádal vedoucí odboru o vydání usnesení, na které má podle zákona nárok, ta mu ho však nevydala. Strážníci mu sdělili, že na toto jednání si může stěžovat, avšak budova úřadu se v 17:00 hod zamyká, proto ať si sbalí věci a opustí tento prostor. Nato žalobce pokračoval v diskuzi. Strážník T. proto použil výzvu: „*Jménem zákona vás vyzývám, opusťte budovu městského úřadu.*“ Žalobce sdělil, že by uposlechl státní policii, výzvu strážníků městské policie však neuposlechně. Strážmistr T. poté prohlásil: „*Takže se sbalíme a jdeme!*“ Poté strážníci žalobce odvedli ke vstupním dveřím úřadu. Ze zvukového záznamu není patrné, že by přitom žalobci kroutili ruku za zády – žalobce nevydává v čase 2:38:55 a dále žádné bolestivé zvuky ani neprotestuje proti intenzitě použití donucovacích prostředků, stejně tak není slyšet ani žalobcem tvrzené ohrazení se proti tomu, že mu kvůli zkroucení ramene padá batoh ze zad. Žalobce po celou dobu pouze klidně a vyrovnaně pokračuje v diskuzi se strážníky o tom, že nemají k zásahu pravomoc. Žádné násilí nelze vypořizovat ani z kamerového záznamu z budovy městského úřadu – na záběrech z 1. patra i z přízemí vedou strážníci žalobce klidně a bez větších protestů z obou stran pod paží, bez jakéhokoli jejich zkroucení. O kroucení rukou se nezmiňuje ani úřední záznam strážníků o provedeném úkonu.
23. Neprokázalo se ani, že by strážníci způsobili žalobci tvrzené zranění palce. Na zvukovém záznamu opět není zaznamenáno nic, co by svědčilo o použití násilí – v čase 2:39:20 a dále nejví žalobcův hlasový projev sebemenší známku utrpení či zápasu. Pouze klidně tvrdí strážníkům, že s nimi pojedou na služebnu a ti se s ním opakovaně loučí slovy: „*Na shledanou!*“ a „*Vy odcházíte!*“ Také v tomto případě není použití chvatu k odtržení ruky z madla dveří patrné ani z kamerového záznamu z přízemí městského úřadu, ani z následného úředního záznamu sepsaného strážníky městské policie. Žalobcem předložené lékařské zprávy prokazují pouze to, že o dva dny později, tj. 22. 12. 2021, měl zhmožděný palec. Jako důvod lékaři sdělil, že mu jej předchozího dne na úřadě zvrátil příslušník městské policie, což lékař pouze zaznamenal jako informaci od pacienta.

24. Také oba strážníci se při svých svědeckých výpovědích před soudem shodovali v popisu toho, jaké donucovací prostředky vůči žalobci použili. Mělo jít prakticky pouze o hmaty – žalobce společně uchopili pod rameny, zvedli jej ze židle, umožnili mu vzít si batoh a vyvedli jej z budovy městského úřadu. Žalobce se podle nich aktivně nebránil. Pouze na počátku kladl pasivní odpor tak, že se vzpíral nohama, k chůzi jej však snadno přiměli tím, že jej pevně drželi a šli vpřed, jak ukazují i kamerové záznamy. Rozhodně oba popřeli, že by mu kroutili ruku za zády. Teprve u vstupních dveří žalobce uchopil jejich madlo, pokračoval v diskuzi a odmítal opustit budovu úřadu. Strážník A. uvedl, že žalobce držel za druhou ruku (tedy nikoliv za tu, kterou se držel madla) a zřejmě jej od dveří odtáhl pryč. S tím koresponduje výpověď strážníka T., který tvrdí, že se žalobcem držícím madlo diskutoval, zatímco kolega byl venku, když tu náhle žalobce madlo z jemu neznámé příčiny pustil a odešel z budovy. Poté se vrátil kolega A. a společně zavřeli a zajistili dveře.

Zákonný podklad pro zásah

25. Krajský soud v první řadě shledal, že zákonné podmínky pro zásah strážníků městské policie v podobě použití donucovacích prostředků považuje za splněné. Žalobce podle soudu vážně narušoval veřejný pořádek už jen tím, že odmítl opustit kancelář vedoucí odboru sociálních věcí poté, co jej k tomu vyzvala. Ne dosti na tom, žalobce tu navíc setrval ještě i po uplynutí úřední doby, která končila v 17:00 hod. Je potřeba si uvědomit, že žalobce nemusel být jediným návštěvníkem městského úřadu, který si chtěl v onen úřední den vyřídit na odboru sociálních věcí své záležitosti. Přesto si fakticky uzurpoval čas vedoucí odboru pro sebe a pasivním odporem – tedy tím, že odmítal odejít z její kanceláře – se snažil vynutit si splnění svého požadavku. Je zcela nepodstatné, zda žádost o vydání usnesení byla či nebyla oprávněná. Pokud by každý své neshody s úředníky řešil tímto způsobem, úřady by to prakticky paralyzovalo a výrazně by to omezilo možnosti dalších občanů vyřídit si na úřadě v rozumné době svou záležitost. Žalobcovo jednání proto každopádně nelze aprobovat.
26. Nadto žalobcova reakce byla i přehnaná a zhola zbytečná. O jeho nahlížení do spisu pořídila vedoucí odboru protokol, který žalobce sám předložil soudu (důkaz a.), v němž žalobce ručně vyjádřil své výhrady k nezprístupnění části spisu bez vydání usnesení. Nemusel tedy mít obavy, že by snad úřednice někdy později jeho návštěvu na úřadě a snahu nahlížet do spisu zapřela. To, že o nezprístupnění části spisu nevydala usnesení, mohl žalobce řešit standardními prostředky ochrany před nečinností u nadřízeného krajského úřadu a následně případně i soudní cestou.
27. Za další vážné narušení veřejného pořádku ze strany žalobce považuje soud i to, že neuposlechl ústní výzvu strážníků městské policie, aby opustil budovu městského úřadu. Je přitom naprosto nepodstatné, že budova se podle výsledků dokazování ve skutečnosti zamyká až v 18:00 hod. Úřední hodiny a pracovní doba úředníků končí v úřední dny již v 17:00 hod. Konkrétní jednání se žalobcem nadto prohlásila za skončené v přítomnosti strážníků přímo vedoucí odboru sociálních věcí, která s ním toto jednání vedla (přičemž diskuzím se žalobcem předtím věnovala více než 2 hodiny, což je rozhodně nadstandardní doba na jednoho klienta). Strážníci byli tedy oprávněni za těchto okolností vyzvat žalobce, aby jak kancelář, tak i budovu městského úřadu opustil. Ten je výslovně odmítl uposlechnout. Použití donucovacích prostředků tak bylo zcela namístě. Ostatně, i po jejich použití se žalobce fyzicky bránil proti vyvedení před budovu, zejména tím, že se držel madla dveří a nechtěl ho pustit.

28. Krajský soud odmítá žalobcovu snahu o jemné rozlišení podmínek pro použití donucovacích prostředků u státní a městské policie. Žalobcem načrtnutá dělicí linka je podle soudu umělá a účelová. Zákon rozhodně neomezuje městskou policii v použití donucovacích prostředků jen na situace, ve kterých by zabráňovala násilí. Zmínku o výtržnosti a rvačce v § 18 odst. 2 zákona o obecní policii vnímá soud spíše jako demonstrativní výčet ukázkových případů, o kterých zákonodárce předpokládal, že se s nimi bude obecní policie ve své praxi setkávat. Výčet je však otevřený díky výrazu „jiná jednání, jimiž je vážně narušován veřejný pořádek“. Tato jiná jednání nemusí mít nutně násilnou povahu (ostatně stejně jako ji nemají některé typy výtržností). Případ žalobce je dokonce podle krajského soudu ukázkovým příkladem toho, co by měla být schopná komplexně vyřešit městská policie a s čím by bylo zbytečné zatěžovat policii státní.
29. Obdobně ostatně na zmocnění strážníků obecní policie k použití donucovacích prostředků nahlíží i Ústavní soud (srov. usnesení sp. zn. III. ÚS 480/06 ze dne 12. 2. 2009, předposlední odstavec).

Chybějící výzva

30. Další žalobcová výtku směřovala k tomu, že strážníci vůbec nepoužili před nasazením donucovacích prostředků výzvu předepsanou zákonem. Ani v tom nemá žalobce pravdu. Výzva, jak vyplývá ze skutkového shrnutí výše, ve skutečnosti jasně padla. Nebyla zcela předpisově formulovaná, to je třeba přiznat. Strážník T. sice žalobce jménem zákona vyzval, aby opustil budovu městského úřadu, chyběla však výslovná pohrůžka donucovacími prostředky, pokud žalobce této výzvy neuposlechně. Soud ale dospěl k závěru, že s ohledem na okolnosti nedosahuje toto opomenutí takové intenzity, že by bylo možno celý postup žalovaného označit za nezákonný.
31. Předně si žalobce s ohledem na celkový vývoj situace musel být vědom toho, že k použití donucovacích prostředků může dojít. Konec konců, strážník T. navázal slovy: „*Takže se sbalíme a jdeme!*“ Není to jistě nejvhodnější způsob, jak varovat adresáta výzvy, že může následovat použití donucovacích prostředků. Pokud by po podobném vyjádření následovalo například použití obušku nebo služební zbraně, tak by soud asi nemohl považovat výzvu za dostatečnou. Ale zde strážníci použili jen nejmírnější donucovací prostředky v podobě úchopu a vyvedení, což slovům „*sbalíme se a jdeme*“ více méně odpovídá. Proto soud hodnotí tuto, ne zcela pregnantně formulovanou výzvu, jako postačující s přihlédnutím k okolnostem věci.

Přiměřenost donucovacích prostředků

32. Žalobce dále uváděl, že hmaty a chvaty vůči němu použili strážníci nepřiměřeným způsobem a způsobili mu při odtrhávání pravé ruky z madla dveří zranění palce. Podle soudu ale žalobce toto své tvrzení neprokázal dokonce ani do té míry, aby ho bylo možné označit za hájitelné a aby tak důkazní břemeno přešlo na žalovaného (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2015, čj. 6 As 255/2014 - 42, č. 3240/2015 Sb. NSS, ve vztahu k obecní policii srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 18. 10. 2021, čj. 43 A 25/2020 - 121, body 158 a násl. a tam citovanou judikaturu). Řada důkazů totiž hovoří proti této žalobcově verzi události.
33. Předně je třeba říci, že za hájitelné je zpravidla možné označit takové tvrzení o špatném zacházení ze strany policie, které je podloženo lékařskou zprávou o utrpěných zraněních. Lékařské zprávy žalobce předložil. K lékaři ale nešel ani tentýž, ba ani následující den po

použití donucovacích prostředků. Dostavil se k němu teprve po dvou dnech, tedy 22. 12. 2022. Nelze proto vyloučit, že ke zranění jeho palce došlo zcela jiným způsobem, než žalobce uvádí, a to dne 21. 12. 2021. K tomu je třeba dodat, že i když v lékařské zprávě se lze dočíst, že zranění žalobci způsobili strážníci zvrácením palce pravé ruky, jde o pouhý přepis tvrzení žalobce. Lékař sám nijak nehodnotil příčinu zranění ani to, zda jeho povaha odpovídá mechanismu vzniku, tedy té příčině, kterou žalobce uvádí. Z tohoto pohledu tak lékařské zprávy nic neprokazují. Dále, jak už soud zmínil výše, zvukový ani obrazový záznam o žádném násilí ze strany strážníků či utrpení na straně žalobce při odtrhávání ruky od madla nevypovídají. I oba strážníci shodně ve svých výpovědích popřeli žalobcovo tvrzení, že mu jeden z nich nasadil chvat na ruku, jíž držel madlo, a přitom mu zvrátil palec proti přirozené poloze. Strážník A. připustil pouze, že jej držel a snad i tahal, za druhou (levou) ruku, aby jej přiměl madlo pustit. Při této činnosti by podle soudu ke zvrácení palce pravé ruky proti jeho přirozené poloze mohlo dojít jen těžko.

34. Konečně pro úplnost soud poznamenává, že i kdyby žalobci uvěřil, resp. by jeho tvrzení považoval za hájitelné, stejně by mu nemohl dát za pravdu. Žalobce utrpěl zcela drobné zranění, které podle soudu o žádném špatném zacházení ze strany městské policie svědčit nemůže. V situaci, kdy žalobce kladl odpor při vyvádění z budovy a odmítal pustit madlo dveří, by byl opuchlý a bolavý palec vcelku předvídatelným a akceptovatelným výsledkem použití donucovacích prostředků. Hmaty a chvaty se nasazují v reálných situacích a jejich sílu nelze regulovat s chirurgickou přesností. K drobné újmě při nich i při správném a přiměřeném provedení dojít může, aniž by to dosahovalo intenzity mučení či nelidského nebo ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv.

Formální požadavky

35. Žalobce vyjadřoval pochybnosti o tom, zda byl sepsán záznam o použití donucovacích prostředků. Soud zjistil, že tomu tak bylo, přičemž nic nesvědčí o jeho antedataci (ostatně, ta by sama o sobě nebyla nezákonným zásahem, jak soud vysvětlil výše). Došlo pouze k tomu, že strážníci pravděpodobně až dodatečně před soudním řízením doplnili do úředního záznamu informaci o tom, že disponují záznamem z průmyslových kamer v budově městského úřadu. To nesnižuje nutně jeho věrohodnost jako důkazního prostředku. Jiné podstatné změny v něm soud nezjistil. Informaci o existenci videozáznamů by jistě bylo vhodnější předat soudu jinou formou, konkrétně v rámci vyjádření žalovaného. Zvolená forma doplnění úředního záznamu však nezákonný zásah nepředstavuje, neboť není zřejmé, jak se mohla žalobce dotknout na právech.
36. Konečně pokud jde o základní zásady činnosti správních orgánů, ty používá žalobce jen jako prázdné floskule, aniž by je jakkoliv vztahoval ke skutkovému stavu.

VI. Náklady řízení

37. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu těch nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který úspěch ve věci neměl. Žalobce před soudem neuspěl (soud žalobu zamítl jako nedůvodnou), proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů řízení v písemných podáních nepožadoval, k jednání soudu se bez omluvy nedostavil, tudíž se ani zde k otázce náhrady nákladů nevyjádřil. Proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 29. 8. 2022

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu